

POKROČILÉ OCEŇOVÁNÍ DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ

KAREL ČADA

Pracoval ve společnosti Teplotechna, ve Federálním úřadě pro vynálezy a dále jako náměstek předsedy a předseda Úřadu průmyslového vlastnictví. Pracuje v Advokátní a patentové kanceláři Čermák a spol. Přednáší na Metropolitní univerzitě v Praze a na VŠE v Praze, je autorem několika publikací z oblasti ochrany průmyslového vlastnictví

ALEŠ VLK

Absolvent oboru sociologie na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy a doktorského programu v oblasti veřejné vysokoškolské politiky na Twente Universiteit v Nizozemí. Působil kromě jiného jako poradce v Agentuře Czechinvest a na Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy. V současnosti působí jako ředitel neziskového think tanku TERI (TERTIARY EDUCATION & RESEARCH INSTITUTE) a provozovatel portálu Vědavýzkum.cz. Ve společnosti alevia má na starosti organizaci a facilitaci workshopů a seminářů v oblasti rozvoje lidských zdrojů, vzdělávání, spolupráce VŠ s aplikační sférou, technologického transferu, výzkumu a vývoje atd.

METODY OCEŇOVÁNÍ

Oceňování majetkových práv podle zákona č. 151/1997 Sb.

Působnost zákona č. 151/1997 Sb.

A. ZÁKON SE VZTAHUJE

1. Skupina právních předpisů, které ocenění vyžadují
2. Zvláštní předpisy podle části IV až IX zákona
3. Podle požadavku odpovědného orgánu
4. Dohoda stran

B. ZÁKON SE NEVZTAHUJE

1. Sjednávání cen
2. Pro oceňování v rámci privatizace
3. Právní předpis stanoví odlišný způsob ocenění

Oceňování majetkových práv dle zákona č. 151/1997 Sb.

Oceňuje se cenou obvyklou, pokud zákon nestanoví jinak

Cena obvyklá, která by byla dosažena

- při prodeji stejného nebo podobného majetku
- v obvyklém obchodním styku v tuzemsku
- ke dni ocenění
- stanovuje se porovnáním

Zvažují se všechny okolnosti mající na cenu vliv

Nepromítají se:

- mimořádné okolnosti trhu
- osobní poměry kupujícího či prodávajícího
- vliv zvláštní obliby
- důsledky přírodních či jiných kalamit

§ 17 zákona č. 151/1997 Sb.

Oceňují se výnosovým způsobem.

Jako součet diskontovaných budoucích ročních čistých výnosů plynoucích z užívání těchto práv ode dne ocenění

Roční čistý výnos se zjistí

- a) ze smluv o užívání práva (například licenčních) platných v den ocenění
- b) podle skutečnosti za poslední kalendářní rok užívání v období 5 let předcházejících roku ocenění, nelze-li to zjistit podle písm. a)

Počet let užívání

- a)** podle smluv, nejvýše však ve výši podle písm. b), c) nebo d)
- b)** činí 5 let u průmyslových práv výrobně technických a obchodních poznatků
10 let u práv na označení
v případě, že nelze zjistit počet let podle písm. a)
- c)** u práv souvisejících s právem autorským, takový počet let, který zbývá do ukončení 70leté doby trvání těchto práv, pokud to nelze zjistit podle písm. a)
- d)** u práv pořizovatele databází, takový počet let, který zbývá do ukončení 15leté doby trvání těchto práv, pokud to nelze zjistit podle písm. a)

Ocenění cenou obvyklou

(podle § 17 odst. 4 zákona č. 151/1997 Sb.)

Za podmínky, že

- nelze právo ocenit podle předchozích ustanovení
- nebylo takové právo užíváno
- cena zjištěná podle předchozích ustanovení by byla nepřiměřeně vyšší či nižší než cena obvyklá

Jak ji určit?

Informace o tuzemských obchodech nejsou k dispozici,
zahraničních podkladů je málo a nejsou čerstvé

OCEŇOVÁNÍ METODOU LICENČNÍ ANALOGIE

A. VÝHODY

1. Klasická výnosová metoda
2. Opora v dlouholetém obchodu s nehmotnými statky

B. PODSTATA METODY

1. Roční nehmotný majetek:

$$HV = RV \times LP \times KZ \times KK \times PM$$

HV – Roční hodnota nehmotného majetku

RV – Roční rozsah výroby ve finančním vyjádření

LP – Licenční poplatek

KZ – Koeficient zastarání

KD – Koeficient kapitalizace

PM – Podíl nehmotného majetku na výrobě

$$HV = RV \times LP \times KZ \times KK \times PM$$

RV – roční rozsah výroby ve finančním vyjádření (tržby)

minulé údaje – alespoň 3 roky zpět

budoucí údaje - podle kritického hodnocení
podnikatelského záměru společnosti

- obecné předpoklady oboru podnikání
- variabilní hodnocení – příznivé
a nepříznivé varianty
- třífázová metoda – období rozděleno
podle stupně hodnověrnosti

pro konkrétní oceňovaná práva – podle údaje vztahující se k nim,
nebo odhad podílu v %

tržní růst oboru nebo pokles (minerální vody x textil)

$$HV = RV \times LP \times KZ \times KK \times PM$$

LP – licenční odměna

opírá se o dlouhodobé praktické zkušenosti s obchodem s nehmotnými statky podle oborů a stupně zralosti

základní úvaha – asi 1/3 zisku připadne majiteli práva – tedy poskytovateli (zbytek – další 2/3 výrobci - nabyvateli)

obchody však vážou platby z licenčních smluv na objem tržeb

patenty – 0,5 – 12 % z čisté prodejní ceny, nejčastěji 2 – 8 %

technické know-how – 35 – 70 % z úrovně patentů

nižší procenta – dlouhý inovační krok, vysoká investiční náročnost, inovace mající ekvivalentní řešení počáteční stupeň rozpracování inovace

vyšší procenta – krátký inovační cyklus, módní zboží, vysoká náročnost na výzkum a vývoj, zásadní inovace bez ekvivalentního řešení, konečná fáze vývoje

ochranné známky – kolem 1 % (se řadou výjimek)

$$HV = RV \times LP \times KZ \times KK \times PM$$

LP – licenční odměna

V rámci uváděných rozpětí hrají významnou roli některé z těchto faktorů

1. Druh a charakter licence
2. Soutěžní vztah z hlediska produktu na daném území a postavení nabyvatele
3. Synergie a symbióza s ostatními významnými faktory
4. Ziskovost výrobku – podíl nabyvatele, dlouhodobost ziskovosti, rozdíl ve vztahu ke konkurenčním výrobkům
5. Délka ochrany
6. Pravděpodobnost sporů a možnosti jejich řešení
7. Stav rozpracování, zkoušení a certifikace

$$HV = RV \times LP \times KZ \times KK \times PM$$

KZ – koeficient zastarání případně zhodnocení

zásada - technická řešení časem postupně ztrácí na hodnotě
- práva na označení časem nabývají na hodnotě

v některých časových úsecích k tomu nedochází lineárně nebo směrnice lineární závislosti se mění

vyjadřuje u technických řešení postupnou hodnotovou degradaci

v současné době se inovační krok ve většině oborů zkracuje

technická řešení jsou optimálně použitelná většinou po 3 – 10 let

pro vlastní výpočet se bere např. 3 – 20 % ročního úbytku hodnoty

u práv na označení v určitém období např. po úspěšných reklamních akcích – 1 – 5 % ročního nárůstu hodnoty

13. Rizika při oceňování nehmotného majetku

Velmi náročná a obtížná část každého hodnocení za průměrnou míru kapitalizace můžeme považovat tu, která je stanovena přílohou k vyhlášce č. 3/2008 Sb.

Relativně rychle se mění – je zde zvláště stanovena pro majetková práva v souvislosti s § 17 zákona č. 151/1997 Sb.

Celkové rizikové faktory sestávají např.

- 1. obchodní rizika** - poptávka a nabídka v dané oblasti, konkurenční aspekty, investiční politika, délka tržního využití, marketingové možnosti, licenční příležitosti
- 2. finanční rizika** - likvidita, míra inflace a zadluženosti, cenová politika
- 3. průmyslově právní rizika** - stupeň průmyslově právní jistoty (existence průzkumu či nikoli – dodatečné rešeršní zprávy), hrozba ztráty práva, hrozba porušení práv třetích osob, spory

$$HV = RV \times LP \times KZ \times KK \times PM$$

13. Rizika při oceňování nehmotného majetku

V budoucnu získaný výnos podléhá zásadě obětované příležitosti, která se promítá prostřednictvím tohoto koeficientu do výpočtu

má dvě funkce - odúročuje v rámci výnosové metody hodnotu později dospívající

- vyjadřuje rizika spojená s hodnocením
- vypočte se ze vztahu

$$KK = \frac{1}{(1+d)^t}$$

kde: **d** – míra kapitalizace

t – jednotlivá po sobě jdoucí roční období

míra kapitalizace = prostá diskontní sazba (např. 4 %)
+ rizikové faktory

obvykle v rozmezí 8 - 60 %

$$HV = RV \times LP \times KZ \times KK \times PM$$

KK – koeficient kapitalizace

V budoucnu získaný výnos podléhá zásadě obětované příležitosti, která se promítá prostřednictvím tohoto koeficientu do výpočtu

má dvě funkce - odúročuje v rámci výnosové metody hodnotu
později dospívající

- vyjadřuje rizika spojená s hodnocením
- vypočte se ze vztahu

$$KK =$$

kde: d – míra kapitalizace

t – jednotlivá po sobě jdoucí roční období

míra kapitalizace = prostá diskontní sazba (např. 4 %)
+ rizikové faktory

obvykle v rozmezí 8 - 60 %

$$HV = RV \times LP \times KZ \times KK \times PM$$

PM – podíl nehmotného majetku na výrobě

zahrnuje dva aspekty:

1. vztah úrovně ekonomických ukazatelů k předmětu ocenění – týkají se ekonomické ukazatele oceňovaného předmětu nebo jsou globální povahy – vyjadřuje se případně v %
2. podíl oceňovaného práva na konkrétním výrobku na jediném výrobku může být řada průmyslových práv uplatněna a i když je uplatněno jediné, může se týkat buď podstatné nebo nepodstatné části výrobku

$$HV = RV \times LP \times KZ \times KK \times PM$$

Počet uvažovaných let

odpověď: obtížná

pomoc: - ustanovení § 17 zákona č. 151/1997 Sb.

- teorie o inovačním kroku při porovnání s délkou dosavadního užívání
- jde o výnosovou metodu – do doby, kdy budeme inkasovat alespoň průměrný zisk
- kvantifikace zbývající užitečné životnosti
- technologická životnost – ve vztahu k ostatním oborům
- ekonomická životnost – produkuje zisk ?
- legální životnost – doba možné průmyslově právní ochrany
- funkční životnost – ve vztahu ke standardům, např. ve výpočetní technice
- nejmenší z nich se použije pro výpočet

Počet uvažovaných let

odpověď: obtížná

pomoc: - ustanovení § 17 zákona č. 151/1997 Sb.

- teorie o inovačním kroku při porovnání s délkou dosavadního užívání
- jde o výnosovou metodu – do doby, kdy budeme inkasovat alespoň průměrný zisk
- kvantifikace zbývajících užitečné životnosti

- technologická životnost – ve vztahu k ostatním oborům
- ekonomická životnost – produkuje zisk ?
- legální životnost – doba možné průmyslově právní ochrany
- funkční životnost – ve vztahu ke standardům, např. ve výpočetní technice
- nejmenší z nich se použije pro výpočet